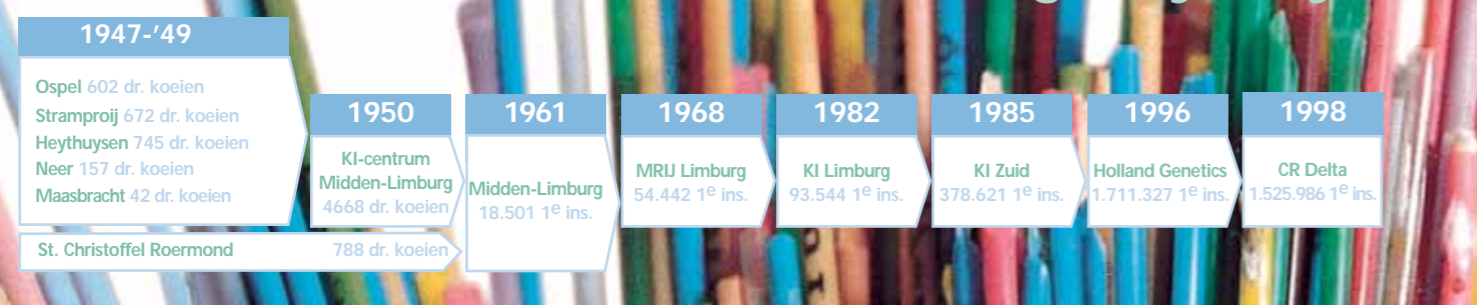

serie KI-stations: Midden-Limburg Heythuysen

De bouw van het KI-centrum in Heythuysen betekende de definitieve stap naar nieuwe lijnen in de Midden-Limburgse MRIJ-fokkerij.

Bestuurders met invloed zorgden voor vernieuwende ideeën, voor een bredere bloedbasis en voor een efficiënte samenwerking.

Vroeg stiermoederprogramma

De aankoopcommissie incasseerde bij de stieren uit het eigen Limburgse land veel teleurstellingen, zodat meer en meer werd uitgeweken naar het fokgebied van Land van Cuijk. Maar ook kwam al in 1954 de vorming van een 'fokkern' ter sprake: het stiermoederinsemi-

KI-pioniers: Frans van der Kaay

Uit heel het land kwamen vlak na de Tweede Wereldoorlog jonge mannen naar Utrecht om het insemineren onder de knie te krijgen. Hun lesgever was Frans van der Kaay, hoogleraar Verloskunde en Gynaecologie aan de veterinaire faculteit. Het lag voor de hand dat hij ook het technische deel van de Utrechtse KI voor zijn rekening nam. 'Kaay', de gedreven vakman, was jarenlang adviseur bij de landelijke overkoepeling van de KI, waarvan hij pas in 1964 afscheid nam, tegelijkertijd met zijn vertrek als hoogleraar. Hij was een monument: 'Zijn verdiensten zijn voldoende bekend', aldus het verslag.

Uit zijn moederlijke zus werd Fox van Veldkampstede aangekocht: weer een goede productieverver. Stierenverzorger Harry Dings kreeg steeds meer stieren onder zijn hoede, zeker toen de KI van Roermond zich in 1961 bij Midden-Limburg aansloot. Aanvankelijk had men aan de overzijde van de Maas voor zelfstandigheid gekozen en vaak stelde men over en weer sperma 'te leen', maar nu achtte men het tijd voor fusie.

Het bestuur van Heythuysen – al sinds 1951 terzijde gestaan door bedrijfslei-

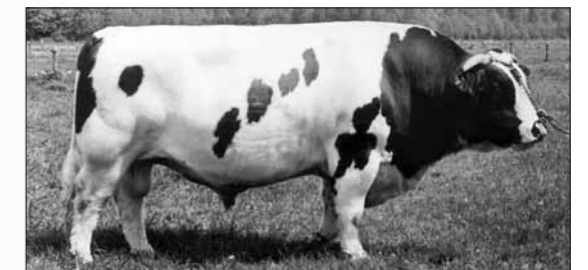
zoon van Lieske's Gustaaf) uit stal Tjeu Coolen bij Kelpen. Zijn best ontwikkelde dochters, die van geen ophouden wisten, vormden de basis voor ongekende aantallen inseminaties: in 1982 was hij zelfs landelijk tweede.

Primeur met Piemontese

Het gestileerde embleem voor het station meldde nog altijd: MRIJ, maar al in 1975 deed de eerste 'vreemde' z'n intrede: de Italiaanse Piemontesestier Uten- te. Daarmee werd een opmerkelijk vroeg initiatief genomen, want pas in 1982 kocht de Nederlandse KI gezamenlijk vleesstieren aan. En – al ging het aanvankelijk lang niet van harte – ook de komst van de rode Holsteins viel niet te keren. Sinds 1983 werd vanuit Eil door Antoon van Nieuwenhoven (met KI Samen) steeds serieuzer concurrentie bedreven: met RHF-stieren uit Duitsland. De stieren van eerst KI Zuid en naderhand CR Delta bevolkten tot 2003 de stallen, die in 1984 waren gebouwd. Of die er nog lang zullen staan is niet zeker, want de plaatselijke pluimveehouder Roger van den Boom kocht het complex, waaronder de 17 hectare land, met de bedoeling er een golfbaan te situeren. Wanneer de vergunningen er zijn denkt hij de stierenstallen te slopen en het oorspronkelijke gebouw om te toveren tot het clubhuis.

Reimer Strikwerda

Boven: Marnix van Veldkampstede. Onder: Walter

Weldoordachte we deropbouw

Optimale inbreng van nationaal MRIJ-bloed resul teerde in Limburgs succes

De roodbontfokkers aan de oevers van de Maas verloren in de laatste fase van de Tweede Wereldoorlog vaak vrijwel hun hele veestapel. Hulp van elders betekende nog niet dat de handicaps, zoals een lage melkproductie en een haperende vruchtbaarheid, snel uit de wereld waren. De eerste KI-verenigingen kampten ook nog volop met problemen. 'De ervaringen met de opbouw van de stierenstapel waren niet onverdeeld gunstig', oordeelde stamboekinspecteur Wiel Venner achteraf. Vooral de invloedrijke boerenleider Guillaume Derks zag in 1948 in dat slechts samenwerking tussen de plaatselijke KI's, vaak met één stier en zeer kwetsbaar, perspectief kon bieden. Hij bood – als adviseur – zelfs een deel van zijn land aan als bouwterrein voor een centraal KI-station bij Heythuysen. Voorzitter Pierre van Heugten gunde Derks in mei 1952 dan ook graag de openingshandeling van het fraaie – na enige discussie witgeverfde – gebouw, niet nadat het uiteraard door pastoor Terscheppen was ingezegend. De twaalf stieren – waaronder net niet meer de zeer gewaardeerde vetverhoger Leida 11's Hendrik – werden later in hun riant omgeving ook nog bewonderd door minister Sicco Mansholt.

natieprogram bood voor het eerst volop zicht op de stieren uit het Oost-Nederlandse fokgebied, waar vooral de NRS-kampioen van 1954, Roland (van KI Lichtenvoorde), in beeld kwam. Hij leverde bijvoorbeeld de kampioen van 1959 in Roermond: Frans 2. Hij werd als fokstier overvleugeld door zijn neef Marnix van Veldkampstede, kleinzoon van Roland, uit stal Johan Brugman in Gendringen, die vooral als vetverhoger indruk maakte en in zijn tienjarige carrière bij Midden-Limburg veel goede dochters leverde.

der Henry Gubbels – bleef zich openstellen voor nieuwe samenwerkingsvormen. In 1968 werden de Limburgse MRIJ-stieren in een pool ondergebracht. 'De eerste schreden lijken verstrekkende gevolgen te hebben voor de organisatie van de KI in Limburg', aldus de voorspelling, die werd bewaarheid. De nationale kampioen van 1974, Rolanda's Gustaaf uit stal Gert Jan Holstege in Nettelhorst, was eigen aan MRIJ Limburg. Helaas, de zoon van Lieske's Gustaaf uit een Rolandmoeder verlaagde het vet, maar in 1981 traden nog 24 van zijn dochters aan op de provinciale show van Roggel.

De werkelijke topstier kwam ook uit het Oosten: Walter (via Lex een kleinzoon van Thorwald) werd gefokt door Arend te Borgel in Welsum. Zijn getalenteerde, typische MRIJ-dochters met puike uiers zorgden zowel in 1979 als in 1984 voor geprimeerde groepen op de NRS-keuring. Wie bekeek de preferentverklaring met meer genoeg dan voorzitter Jan Gielen, die zich als kopman van de aankoopcommissie breed placht te oriënteren? Ook in Limburg, waar in het eigen Wanssum bij Frans Rutten de goede melkverver Roland 4 werd aangekocht: een echte pinkenstier, die dan ook veel aanhang kreeg. Maar nog meer populariteit verzamelde Elias (via Alexander een klein-

Beneden: het station in 1953, rechts: het huidige complex

